

בבית המשפט העליון

רע"פ 7356/22

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקשת: שיר סנדלר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 6473-05-22 מיום 19.9.2022 שניתן על ידי השופטים ד' מרשק מרום, י' צלקובניק ו-ד' ארד-אילון

בשם המבקשת: עו"ד אורי בן נתן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטים ד' מרשק מרום, י' צלקובניק ו-ד' ארד-אילון) ב-עפ"ג 6473-05-22 מיום 19.9.2022, בגדרו נדחה ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום בנתניה (השופט ג' אבנון) ב-ת"פ 49042-02-20 מיום 29.3.2022.

2. על פי עיקרי עובדות כתב האישום המתוקן, המבקשת הייתה חברה בלשכת עורכי הדין החל משנת 2014. לפי האישום הראשון, במהלך חודש דצמבר 2019, אדם אחר שזהותו אינה ידועה (להלן: האחד) יצר קשר עם המבקשת על מנת שתעביר "כסף" ל-"בחור", כלשון כתב האישום המתוקן. בחלוף מספר ימים, המבקשת והאחר נפגשו בסמוך לביתו של סב המבקשת, בו התגוררה באותה העת. בפגישה, האחר העביר למבקשת אריזה מגולגלת ובה חומר האסור בהכנסה לבית סוהר (להלן: החומר), והמבקשת נשאה את החומר עמה לכל מקום במשך כשבוע ימים עובר ליום 13.1.2020.

ביום 13.1.2020, המבקשת הגיעה לבית הסוהר מתוקף עבודתה כעורכת דין כשהחומר ברשותה, והעבירה אותו לאסיר בשם אמיר (להלן: אמיר) בתמורה לתשלום בסך של 2,981 ש"ח. התשלום למבקשת בוצע באמצעות שירות "מזומן בזמן" של דואר

ישראל, בשלוש הפקדות שונות שבוצעו בידי שלושה אנשים שונים, אשר בהמשך נפדו על ידי המבקשת.

3. לפי האישום השני, המבקשת נפגשה עם האחר ועם אדם נוסף (להלן: האדם הנוסף) בכפר קאסם. האדם הנוסף העביר למבקשת מעטפה ובה שתי אריזות: האחת הכילה סם מסוכן מסוג חשיש במשקל כולל של 38.17 גרם ברוטו, והשנייה הכילה סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 3.48 גרם נטו (להלן: הסמים המסוכנים). המבקשת נשאה את הסמים המסוכנים בין חפציה האישיים במשך כשבוע ימים עובר ליום 12.2.2020. המבקשת חשדה כי מדובר בסם, אולם נמנעה מפתחת האריזות. בבוקר יום 12.2.2020, המבקשת נפגשה עם אמיר בבית הסוהר מתוקף תפקידה, בחדר המיועד למפגש בין עורכי דין לאסירים, והעבירה לו את הסמים המסוכנים.

בגין המעשים המתוארים לעיל, למבקשת יוחסו עבירה של הספקת סמים מסוכנים לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); ועבירה של פעולה בחפץ אסור או מסוכן בכלא לפי סעיפים 52(ב)(1)-(א)-(ד) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: פקודת בתי הסוהר) (שני מקרים).

4. המבקשת הורשעה על פי הודאתה בעבירות המיוחסות לה בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

5. במסגרת טיעוניה לעונש, המבקשת העלתה טענה שלא נכללה בכתב האישום המתוקן, לפיה יש במעשיה קירבה לסייג הכורח. על פי הטענה, בן זוגה של המבקשת הסתבך בחובות לגורמים עברייניים, ואותם גורמים דרשו מהמבקשת לבצע את המעשים. בדבריה בפני בית משפט השלום, מסרה המבקשת כי "פחדתי שאם אגיד לא, יהרגו אותי או יעשו לי משהו".

6. בגזר דינו, בית משפט השלום ציין כי "קשה להפריז בחומרת מעשיה" של המבקשת, ועמד על עונשי המאסר החמורים שנקבעו בחוק בצדן של העבירות שבהן הורשעה. כן צוינו הפגיעה במעמדם הציבורי של עורכי-הדין, תכנון המעשים, וכי העובדה שהמבקשת ביצעה את המעשים בשתי הזדמנויות שונות מלמדת על "הגברת התעוזה והיעדר מורא". כמו כן, בית משפט השלום התייחס למדיניות הענישה המחמירה במיוחד הנהוגה בעבירות סחר והספקת סמים, ובפרט בין כותלי בית הסוהר. בהינתן האמור, בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל.

בגזירת עונשה של המבקשת בגדרי המתחם, בית משפט השלום התחשב בגילה הצעיר ובעובדת היותה בעלת רקע נורמטיבי מובהק וללא עבר פלילי, העובדת לפונסתה כגננת בתחום החינוך לגיל הרך. עוד צוינו נתוני המקצועיים המרשימים כפי שעולה ממכתבי מעסיקותיה, הוריה והעדויות לעונש. בית המשפט גם התייחס לכך שהעבירות התבצעו על רקע המצוקה הכלכלית והרגשית הקשה שבה הייתה מצויה באותה העת. בנוסף, נקבע כי יש לזקוף לזכותה את שיתוף הפעולה עם גורמי האכיפה; החיסכון בזמן השיפוטי בעקבות הודייתה; התרשמות שירות המבחן בעניינה; וכן ההליך הטיפולי הממושך שעברה. נוכח מכלול השיקולים האמור, נקבע כי יש מקום לחריגה מתונה לקולה ממתחם העונש ההולם.

אשר על כן, בית משפט השלום גזר על המבקשת עונש של 10 חודשי מאסר בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל תעבור עבירה על פי פקודת הסמים מסוג "פשע", או עבירה לפי סעיף 52(ב) לפקודת בתי הסוהר, למשך 3 שנים; קנס בסך של 5,000 ש"ח; ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים על תנאי, לבל תעבור עבירה על פקודת הסמים מסוג "פשע" או "עוון", למשך 3 שנים.

7. בית המשפט המחוזי דחה ברוב דעות את ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום. בדעת הרוב נקבע כי במעשי המבקשת קיימים "רבדים מרובים לחומרה", וכי מאסר מאחורי סורג ובריח הוא העונש ההולם היחיד בעניינה. דעת הרוב עמדה על המעילה באמון שיש במעשי המבקשת, ועל מדיניות הפסיקה העקבית המחייבת לשלוח מסר ברור למי שמעז להחדיר סמים לבית הסוהר, וביתר שאת כאשר מדובר בעורכת-דין המנצלת את מעמדה המקצועי לביצוע העבירות. אף טענת המבקשת בעניין הקרבה לסייג הכורח נדחתה על ידי דעת הרוב "בשתי ידיים", ונקבע כי למבקשת עמדה יכולת הבחירה להימנע מהמעשים ולפתור את המצוקה שאליה נקלעה באופן לגיטימי ונורמטיבי.

מנגד, דעת המיעוט סברה כי העונש שנגזר על המבקשת חורג לחומרה מהעונשים שנגזרו בגין מעשים ונסיבות חמורים יותר, וכי נסיבותיה של המבקשת חריגות לקולה. משכך, דעת המיעוט הייתה מקלה בעונשה של המבקשת. יודגש כי דעת המיעוט אף היא דחתה את הטענה בדבר הקרבה לסייג הכורח, זאת בהתאם להלכה הפסוקה לפיה על כתב האישום בהסדר טיעון לכלול את כל העובדות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ואין להתיר הבאת ראיות לעניין נסיבות העבירה בשלב הטיעון לעונש.

מכאן הבקשה שלפניי.

8. המבקשת סומכת ידיה על דעת המיעוט בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. לטענתה, העונש שנגזר עליה חמור יתר על המידה, ונדרשת התערבות של בית משפט זה על מנת למנוע "עיוות דין חמור". בנוסף, המבקשת שבה על טענתה לפיה מתקיימת בעניינה קרבה לסייג הכורח, וכי היה על בית משפט השלום להתיר את הבאת הראיות לכך שהמבקשת פעלה מתוך חשש ממשי לחייה בשלב הטיעונים לעונש, מכוח סעיף 40(ב)(2) לחוק, וזאת כדי למנוע עיוות דין.

עוד טוענת המבקשת כי ערכאות קמא לא העניקו את המשקל הראוי לנסיבותיה האישיות, ובכלל זה עבודתה המצטיינת בתחום החינוך לגיל הרך; העובדה שלא עבדה במקצועה כעורכת דין; העבודה הטיפולית-שיקומית אשר עלולה להיגדע אם תישלח למאסר מאחורי סורג ובריח; והמלצת שירות המבחן בעניינה לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

9. דין הבקשה להידחות.

הלכה היא כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד בהם מתעוררת סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש ממשי כי נגרם למבקש אי-צדק מהותי או עיוות דין (רע"פ 6979/22 תדקה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (30.10.2022); רע"פ 7013/22 סיד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (27.10.2022)). עוד נפסק כי בקשה לרשות ערעור על חומרת העונש תתקבל במקרים נדירים שבהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה בנסיבות דומות (רע"פ 5877/22 אלקיס נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.10.2022); רע"פ 5792/22 בנימין נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (5.9.2022)). הבקשה שלפניי לא מעוררת סוגיה משפטית עקרונית, ואף לא חשש לעיוות דין, ומשכך יש לדחותה.

10. לעבירות החדרת סמים וחומרים מסוכנים לבין כותלי בית הכלא נודעת חומרה יתירה. כפי שציינתי לאחורונה:

"הברחת והחדרת חומרים מעין אלו לבתי הכלא פוגעת בהליך שיקומם של האסירים; משפיעה לרעה על הסדר והמשמעת הדרושים בבית הסוהר, באופן העלול לפגוע בזכויות האסירים עצמם ובאיכות החיים שלהם; מייצרת ומגבירה פשיעה בתוככי הכלא – ומחוצה לו; ומסכנת הלכה למעשה את הסוהרים והאסירים גם יחד" (ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 14 (20.9.2022)).

כך בכלל, וכך בפרט בעניינה של המבקשת, אשר ניצלה את מעמדה כחברה בלשכת עורכי הדין, ואת האמון המוסדי והמקצועי הנלווה לכך, לצורך סחר בסמים אל תוך כותלי בית הסוהר. כפי שכתב זה מכבר השופט צ' זילברטל:

”מעבר לעצם החומרה שיש בעבירה של אספקת סם בכלל, ואספקת סם לאסיר בפרט, חומרה יתרה נודעת לעובדה שהעבירה בוצעה על ידי עורכת דין תוך ניצול מעמדה המיוחד ושימוש לרעה בזכות הייצוג שניתן לה מקום מיוחד ונכבד במשפט. לא ניתן לקיים שיטת משפט השואפת להתחשבות מרבית בזכויות נאשמים ללא מתן אמון מלא בסנגורים [...] חציית הקווים על ידי עורכת דין, במסגרת פעילות הנחזית להיות מתן שירות משפטי, היא מעשה המבזה את המקצוע ומבטא בוז עמוק לשלטון החוק ולחובה לשמור חוק” (ע”פ 5135/11 מדינת ישראל נ’ ברקו, פסקה 41 (31.5.2012); וראו גם ע”פ 5388/09 מדינת ישראל נ’ פלוני, פסק דינו של השופט א’ לוי (9.11.2009); ע”פ 5213/11 ארימייב נ’ מדינת ישראל, פסקה 8 (21.6.2012)).

11. אשר לטענת המבקשת לפיה מתקיימת בעניינה קרבה לסייג הכורח, הרי שזו נדונה ונדחתה הן על ידי בית משפט השלום, הן על ידי בית המשפט המחוזי, ולא מצאתי מקום להתערב בקביעותיהם אלה. יתר על כן, ערכאות קמא שקלו כראוי את נסיבותיה האישיות הייחודיות של המבקשת, בכלל זה הלחץ הכלכלי והמצוקה הקשה שעמדו ברקע לביצוע המעשים, ואיזו אותן כנגד חומרת המעשים. נסיבותיה אלה אף הביאו את בית משפט השלום לסטות בעניינה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, וזאת באופן חריג. נוכח האמור, העונש שנגזר על המבקשת מאזן כראוי בין חומרת העבירות לבין נסיבותיה האישיות – ואינו מגלה עילה להתערבות בית משפט זה במסגרת ”גלגול שלישי”.

12. הבקשה אפוא נדחית.

ניתנה היום, כ”ו בחשוון התשפ”ג (20.11.2022).

שׁוֹפֵט